

MANUAL DE BONES PRÀCTIQUES en Prevenció d'Incendis Forestals

SOM **prevenció**

Quali
Gouv

Programme cofinancé
par le Fonds européen de
développement régional
Programme cofinancé
by the European regional
development funds

GENERALITAT
VALENCIANA
CONSELLERIA DE GOVERNACIÓ

Edita
Conselleria de Governació

Direcció Editorial
Servei de Prevenció i Extinció

Realització
VAERSA

Diseny Gràfic e Il·lustració
Patricia Bataller Sánchez

Primera Edició
2012

Depòsit Legal
V-1302-2012

manual de bones pràctiques en prevenció d'incendis forestals

Presentació

Educació i conscienciació, claus de la prevenció d'incendis forestals

Conservar i protegir les nostres muntanyes és conservar i protegir un dels patrimonis més valuosos que tenim en el nostre territori. El seu valor radica en les seues funcions ecològiques, però també en les seues funcions socials com a font de riquesa, de treball i d'activitats recreatives. Per això, la lluita contra els incendis forestals és fonamental, perquè es tracta de combatre una de les amenaces més importants a què estan exposades les nostres muntanyes.

Combatre els incendis forestals és una de les prioritats de la Generalitat i en la qual es realitza un important esforç inversor per a disposar dels millors mitjans i recursos per a fer-los front. No obstant això, la millor i més eficaç ferramenta de què disposem en la lluita contra els incendis forestals és evitar que es produïsqen, és a dir, la prevenció.

Només un 23 per cent dels incendis forestals que es produïxen a la Comunitat Valenciana té causes naturals (els rajos). La resta es produïxen per negligències o de manera intencionada. Per tant, el missatge més clar que podem llançar és que en les nostres mans, en les de tots els que per treball o per diversió i esplai fem ús de les nostres muntanyes, està mitigar i reduir estos percentatges i el nombre d'incendis forestals.

Amb este manual de bones pràctiques es pretén, d'una forma didàctica i amena, difondre entre tots els usuaris de la muntanya una sèrie de consells, recomanacions i informació sobre el que es pot i no es pot fer a la muntanya i com fer-ho per a reduir el risc d'incendis.

La conscienciació i l'educació són una de les bases de la prevenció d'incendis. És important conèixer les normes, complir-les i respectar-les. Amb este senzill esforç estarem contribuint a la protecció del nostre ric patrimoni natural i ajudant els milers de professionals i voluntaris que treballen cada dia en la protecció i defensa del nostre medi ambient.

Els esforços de les administracions i de tots els professionals i voluntaris han d'anar acompanyats de la conscienciació i l'ús responsable de les nostres muntanyes. L'aposta de la Generalitat està a continuar millorant les infraestructures de prevenció, la planificació, els recursos humans i materials de prevenció i extinció, però també a continuar incidint en la conscienciació i l'educació, amb iniciatives com este manual de bones pràctiques, que contribuïsquen a reduir la quantitat d'incendis forestals que es produïxen en les nostres muntanyes.

Serafín Castellano Gómez
Conseller de Governació

manual de bones pràctiques en prevenció d'incendis forestals

Introducció

Les forests i les seues funcions

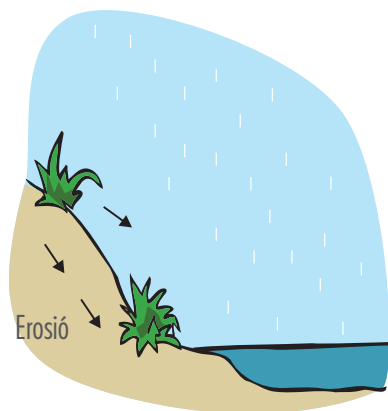
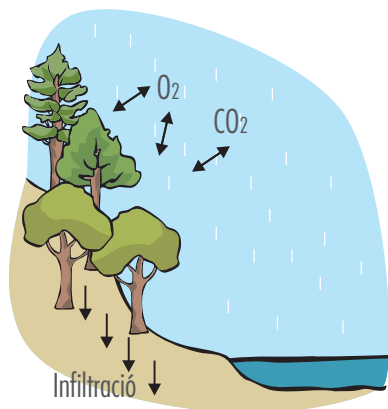
Què són les forests?

La Llei 3/1993, Forestal de la Comunitat Valenciana, defineix com forests o terreny forestal aquell terreny que no és urbà ni agrícola, que es troba cobert de vegetació forestal de forma natural o per sembra o plantació, i que compleix ara o en el futur funcions ecològiques, protectores o recreatives.

Segons el diccionari de la RAE, el terme **monte** prové del llatí *mons*, *montis* i significa "gran elevació natural de terreny" i també "terra erma coberta d'arbres, arbustos o mates".

Però, les forests són molt més:

Les funcions ecològiques de les forests

- Els arbres protegeixen el sòl de l'erosió hídrica, disminuint l'impacte de la gota de pluja.
- Regulen la disponibilitat d'aigua, millorant la infiltració d'aquesta en el subsòl i n'augmenten la qualitat.
- Protegeixen enfront de les inundacions, regulant el cabal dels rius.
- Disminueixen els contrastos de temperatura, evitant els extrems tèrmics.
- La forest alberga i dona recer a les espècies de fauna i flora
- És font d'oxigen, que és necessari per a la vida.
- Redueix la contaminació atmosfèrica produïda, en part, per les emissions de CO_2 .

Les funcions socials

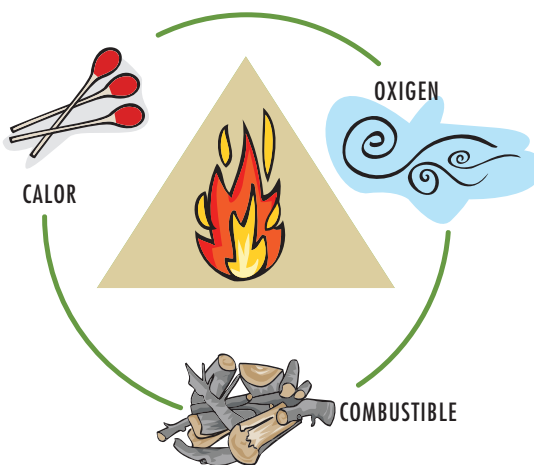
- És el mitjà de vida de moltes persones, directament o indirecta.
- Ens proporciona matèries primeres com la fusta, suro i resina, a més de bolets, tòfones, pinyons...
- És el lloc on es realitza un gran nombre d'activitats esportives, recreatives i d'oci.
- Forma part del nostre patrimoni, donant-nos un paisatge ric i divers.

Els incendis forestals

Com es genera un incendi forestal?

El foc és un fenomen que es produeix quan s'aplica calor a un cos combustible en presència d'aire. La calor generada per la combustió proporciona l'energia necessària perquè el procés continue.

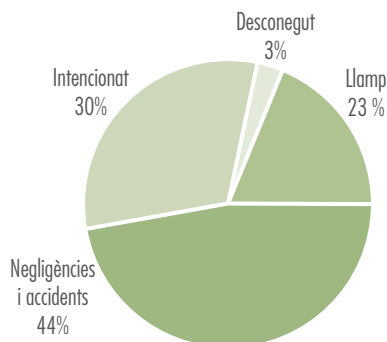
Quan el foc afecta combustibles vegetals naturals i es propaga incontrolat a través de la forest, se'l denomina **incendi forestal**.

Les causes d'inici

Les causes d'inici d'un incendi forestal es classifiquen en 5 grans grups, i són:

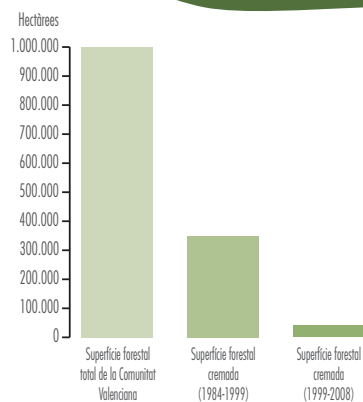
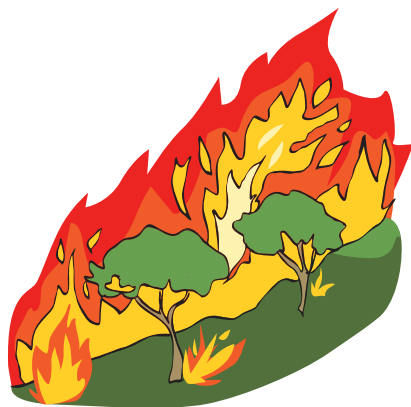
1. Causes naturals (llamps).
2. Negligències i causes accidentals.
3. Intencionades.
4. Causa desconeguda.
5. Incendi reproduït.

Percentatge d'incendis per causa d'inici en la Comunitat Valenciana (1999-2008)

Com es propaga el foc?

Els factors que més influeixen en la propagació d'un incendi forestal són l'estat i tipus de la vegetació, la topografia del terreny i els factors climàtics: vent, humitat i temperatura.

Superfície forestal afectada per incendis forestals a la Comunitat Valenciana (1984-2008)

Influència de la vegetació

La propagació d'un incendi forestal depèn del contingut d'humitat del combustible vegetal i de la seua estructura. Així doncs, com els combustibles vegetals es comporten de diferent forma davant el foc, la composició i estructura vegetal d'una forest, influirà positivament o negativa en la propagació d'un incendi.

Influència de la topografia

Quan un incendi es desplaça costera amunt, el pendent ascendent afavoreix l'avanç del foc augmentant la velocitat de propagació de l'incendi. Altrament, si l'incendi es desplaça costera avall, el pendent descendent frena la seua velocitat.

Influència de la meteorologia

La direcció i velocitat del vent influeixen en la propagació de l'incendi, fent que vaja més ràpid si el vent és a favor, o frenant-lo si el vent va en contra de la direcció d'avanç del foc.

La probabilitat que es propague un incendi augmenta amb les altes temperatures; a causa d'açò els estius són les èpoques de major perill i és quan més incendis forestals es produeixen.

Tipus d'incendis forestals

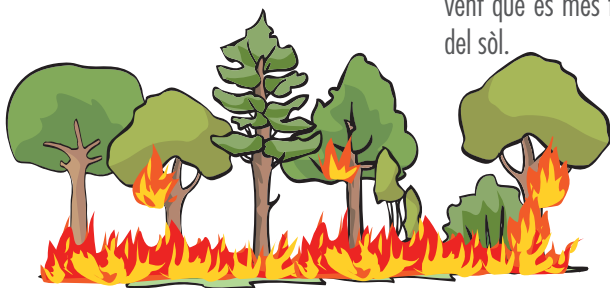
De sòl o de superfície

Són els incendis més freqüents, s'estenen cremant el tapís herbaci i el matoll sense afectar els arbres adults.

De copes

Són incendis que avancen de copa en copa, empentats pel vent que és més fort en les copes dels arbres que a nivell del sòl.

De subsòl

Els incendis poden propagar-se pel subsòl a través de la matèria orgànica existent, com arrels o torba. Són focs d'avanç lent, molt perillosos si es propaguen sense ser detectats.

La prevenció dels incendis forestals

Els incendis originats per causes naturals no es poden evitar; no obstant això, els incendis originats per l'ésser humà sí que es poden prevenir en la major part dels casos.

La prevenció d'incendis forestals engloba totes les actuacions encaminades a reduir el nombre d'incendis i totes les accions i mesures que es realitzen per a dificultar la propagació del foc.

Prevençió de l'inici

Tracta de prevenir que s'inici l'incendi, actuant sobre els agents causants de la ignició.

- Investigació de causes.

Conèixer la causa d'inici dels incendis, ens ajuda a elaborar les estratègies de prevenció més adequades en cada cas.

- Conscienciació i educació

Fulletts divulgatius, campanyes de prevenció en la televisió...

- Vigilància

A la Comunitat Valenciana, prop de 3.000 persones participen al llarg de l'any en el Pla de Vigilància, aquest col·lectiu vigila les forests i pot detectar un incendi en els seus inicis evitant que es propague.

- Ordenació de l'ús del foc.

- Difusió de la normativa.

Prevenció de la propagació

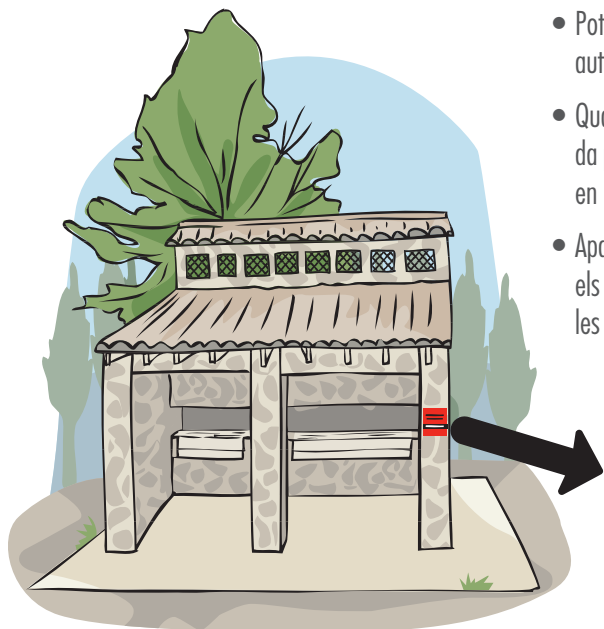
És impossible evitar tots els incendis; per tant, dificultar el desplaçament dels incendis una vegada produïts, és un dels objectius de la prevenció. Per a aconseguir-ho, es fa indispensable realitzar un correcte maneig del combustible vegetal i comptar amb les infraestructures que permeten controlar l'incendi d'una manera ràpida i eficaç:

- Les àrees tallafocs o àrees de discontinuïtat de vegetació.
- Els dipòsits d'extinció per a mitjans terrestres i aeris.
- Les pistes forestals, que donen accés a la muntanya i a les infraestructures de prevenció.

Normes bàsiques

En la prevenció d'incendis forestals, sobretot per a prevenir l'inici d'un incendi, cal tenir present certes regles i obligacions. Les normes bàsiques que apareixen a continuació són **obligatòries** sota qualsevol circumstància i per a qualsevol activitat, sempre que et trobes **dins de la forest o a menys de 500 metres d'aquesta**.

- Pots fer foc únicament als llocs preparats i autoritzats a l'efecte.
- Quan el nivell de preemergència siga 3, queda prohibit fer qualsevol tipus de foc, i queden en suspens les autoritzacions.
- Apaga sempre les burilles o els mistos. Mai no els tires al sòl i menys encara encesos, utilitza les papereres existents o guarda'ls.

**Informe's
del nivell de
PREEMERGÈNCIA**

A més, segueix aquests **consells**:

Pots consultar el nivell de preemergència i la seua previsió per a l'endemà en:

A la pàgina web:

www.112cv.com

En twitter:

[gva_112cv](https://twitter.com/gva_112cv)

Al teu ajuntament

Quan hages de realitzar qualsevol activitat autoritzada que implique l'ús del foc,
informa les persones properes i porta un mòbil.

Recull la brossa que generes en la forest,
procura que no es note que hi has passat.

Crida al telèfon gratuït 112
en cas de detectar un incendi.

manual de bones pràctiques en prevenció d'incendis forestals

Treballar en la forest

Treballar en la forest

Les forests i el camp són font d'aliment i de matèries primeres, sent el lloc de treball de molts professionals de l'agricultura, de la ramaderia i de la silvicultura. Afortunadament, el mosaic agroforestal encara és part del nostre paisatge; el dibuix irregular que formen els camps agrícoles amb el terreny forestal, pot afavorir la detecció d'un incendi, però augmenta el risc de generar-lo, perquè en treballar prop de la forest, qualsevol descuit pot iniciar un incendi.

Un dels treballs que s'efectua en el camp de manera habitual és la crema de restes agrícoles. En les cremes agrícoles es requereix la utilització directa del foc, i atès que s'efectuen en el medi agroforestal, es regulen i s'estableixen normes per a realitzar-les de forma segura o, fins i tot, es prohibeixen en determinats dies o èpoques de l'any. En altres treballs la presència del foc no és tan evident, com ocorre quan s'empra maquinària. En aquests casos no existeix foc directe, sinó calor produïda per la fricció mecànica que pot arribar a originar espurnes i aquestes provocar un incendi. A més, la maquinària usada funciona amb combustibles volàtils o amb electricitat, el que suposa un perill afegit en ambdós casos. A açò, cal sumar les possibles distraccions: cigarretes mal apagades, descuits en deixar la maquinària calenta, recàrrega del combustible sense precaució... aquestes negligències causen incendis i són fàcilment evitables.

Seguint unes normes bàsiques en l'entorn forestal i actuant amb precaució, sobretot a l'estiu, es disminueix el risc d'iniciar un incendi forestal.

Qui treballa ací?

Silvicultors: realitzen la cura i el manteniment que requereixen les forests, com ara esporgar, podar, esbrossar i plantar.

Pastors: encara que la ramaderia intensiva predomina en el nostre territori, alguns pastors encara porten els seus ramats a pastar per forests i prats.

Agricultors: treballen en els camps de cultiu, però en moltes ocasions el terreny forestal es troba a escassos metres, formant en el seu conjunt el denominat mosaic agroforestal.

Apicultors: els apicultors crien abelles amb l'objecte d'obtenir mel, cera i altres productes que elaboren aquests insectes. Instal·len els rucs en les àrees assignades per a açò dins de la forest.

Agents mediambientals: vetlen perquè es complisca la normativa vigent en l'entorn forestal; a més de realitzar altres tasques, també treballen en la prevenció d'incendis forestals.

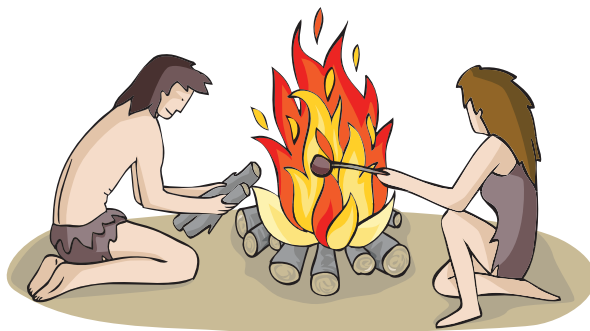
Vigilants de prevenció d'incendis: des dels observatoris forestals i circulant amb vehicles, vigilen les muntanyes i informen sobre les activitats que tenen risc de generar un incendi.

Bombers, Brigades i cossos d'extinció: són els responsables de la primera línia d'actuació en l'extinció dels incendis forestals.

Altres professionals que treballen en la forest de forma esporàdica: en totes les obres de construcció i de manteniment de diverses infraestructures que es troben en terreny forestal, com pistes forestals, carreteres, vies de tren, línies elèctriques, preses, molins eòlics i també en urbanitzacions i en àrees recreatives.

El foc com a eina

El domini del foc va suposar la major conquesta de l'espècie humana sobre la natura i en va millorar en molts aspectes la forma de vida. Durant segles, el foc s'ha utilitzat amb finalitats agrícoles i silvícoles, per ser una eina ràpida i eficaç per a esbrossar, generar pastures, eliminar restes... Aquestes pràctiques han modificat en gran mesura el medi natural; en l'àrea mediterrània aquesta influència es fa més palesa ja que ha estat una zona densament poblada durant milers d'anys.

En el segle XX els incendis forestals es van fer cada vegada més freqüents i també més grans, donant lloc al fet que molts països europeus regularen el foc com a eina cultural, i se n'establiren diverses mesures de control i prevenció.

Cremes agrícoles a menys de 500 m del terreny forestal

Cerca alternatives a la crema

- Tritura les restes.

Les restes estellades formen un substrat que s'incorpora al sòl, aquest evita l'erosió, fertilitza el cultiu i augmenta el contingut de matèria orgànica, millorant l'estructura del sòl, fet que proporciona una millor infiltració de l'aigua.

Si la teua parcel·la es troba dins d'un Parc Natural, informa't en l'oficina tècnica del parc sobre el servei de **biotrituradora**, així com de les possibles ajudes existent.

- Utilitza-les com a combustible.

Pots aprofitar les restes de poda per a utilitzar-les com a llenya en xemeneies i/o paellers condicionats.

Si generes gran quantitat de restes agrícoles pot ser que t'interesse portar-les a un **centre d'aprofitament energètic de biomassa** proper a la teua propietat.

Recorda que només pots acumular les restes agrícoles o forestals a l'interior de la teua parcel·la, en el lloc més allunyat de la forest i a 10 metres de distància dels camins.

Si no n'hi ha cap altra, d'alternativa

Pots informar-te sobre el procediment administratiu que has de seguir per a realitzar una crema agrícola en el teu ajuntament o a través de l'agent mediambiental.

Tingues en compte que qualsevol activitat que requerisca la utilització de foc, comporta un risc i és susceptible de provocar un incendi forestal. Si prens les mesures de prevenció adequades, el risc es redueix considerablement.

Mesures de prevenció obligatòries per a realitzar qualsevol tipus de crema.

El moment...

- **L'estiu** és l'època de l'any més perillosa per a realitzar cremes agrícoles; per açò, amb caràcter general queden en **suspens** des de **l'1 de juliol fins al 30 de setembre**, si bé en funció de les condicions de risc de cada any aquest període pot ser ampliat.
- El dia en què hages de realitzar la crema, consulta el nivell de preemergència; **no pots cremar en preemergència 3, encara que hi tingues autorització**. Pots consultar el nivell de preemergència i la seua previsió per a l'endemà en:

En la pàgina web: www.112cv.com

En twitter: [gva_112cv](https://twitter.com/gva_112cv)

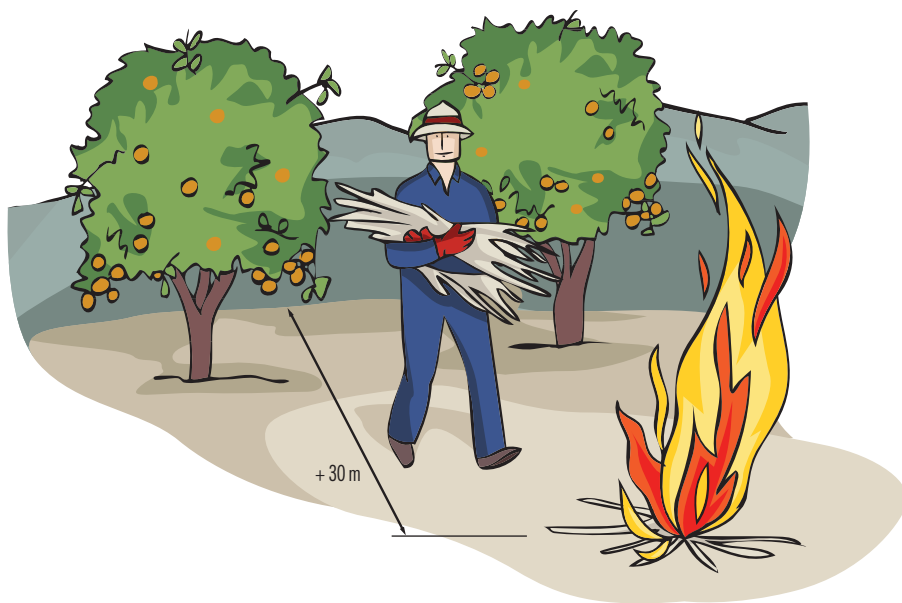
Al teu ajuntament.

- Recorda que a la Comunitat Valenciana no es permet cremar els dies compresos entre **el Dijous Sant i el Dilluns de Sant Vicent, ambdós inclosos**.

- **Amb caràcter general l'horari** de cremes permès és des del trenc d'alba fins a 2 hores abans de l'horabaixa; aquest horari general varia, així que **el millor és que t'informes** al teu ajuntament o que consultes l'agent mediambiental.
- Si ja has començat a cremar i canvien les condicions de vent, és obligatori finalitzar la crema. No t'arrisques i apaga el foc com més prompte millor.

...i el lloc

- *Dins d'un cremador agrícola condicionat*; aquest és el tipus de crema més segur i el més recomanable si la teua parcel·la agrícola es troba molt prop del terreny forestal (a menys de 30 metres de distància).
- *En fogueres directament sobre el sòl*; per a realitzar aquest tipus de crema, és preferible que la teua parcel·la es trobe a més de 30 metres de distància del terreny forestal, ja que implica més risc que la crema dins d'un cremador. Per la teua seguretat, incrementa les mesures de prevenció.
- Al voltant de les fogueres ha d'existir una banda perimetral lliure de vegetació de 2 metres d'amplària.

A més..

- La càrrega de les fogueres serà moderada i adequada a les condicions ambientals del moment, per a evitar la fuga d'espurnes i que es recreme la vegetació circumdant.
- Vigila la crema i no te'n vages fins que el foc estiga completament apagat, **és la teua responsabilitat**.
- No colgues les brases, poden continuar cremant sense flames.
- Examina bé tots els residus de la foguera i assegura't que no quede res cremant, **tira aigua per a apagar-la bé**.
- Porta damunt un telèfon mòbil que tinga cobertura o tingues localitzat el lloc més proper per a realitzar una comunicació efectiva.
- Avisa immediatament al **112 en cas d'ocórrer una fuga de foc**.

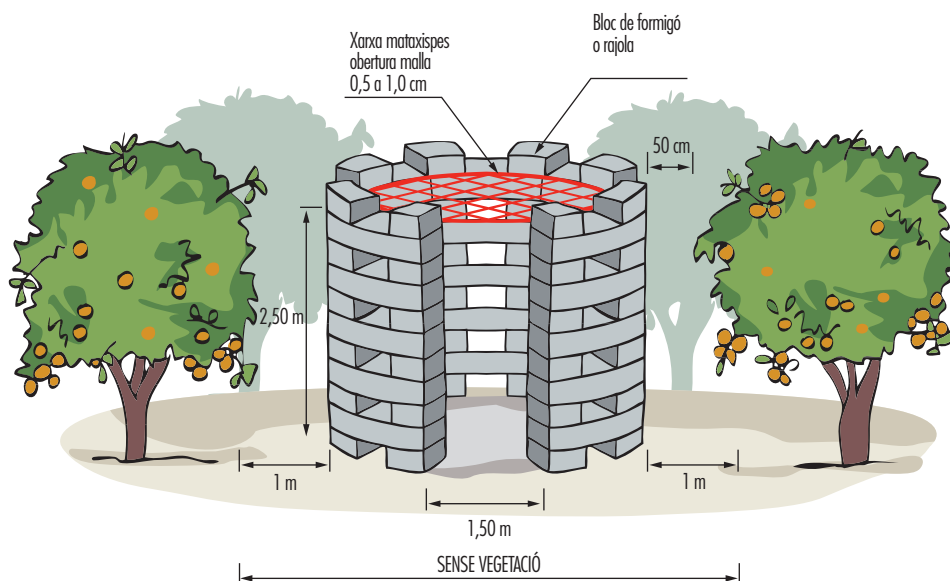
I finalment unes recomanacions:

- Fixa't en les condicions meteorològiques, sobretot en el vent. Si el vent és fort o amb ratxes, és molt perillós iniciar una crema.
- És millor realitzar una crema agrícola si ha plogut durant els dies anteriors **o a primera hora del matí**.
- Mantingues l'interior de la teua parcel·la agrícola net de vegetació herbàcia, perquè aquesta crema amb facilitat i propaga el foc amb gran rapidesa.
- Per a augmentar la teua seguretat, és millor cremar restes verdes que no seques.
- Vigila que el fum no moleste a ningú, especialment els conductors.
- Procura tenir el foc apagat abans del migdia.

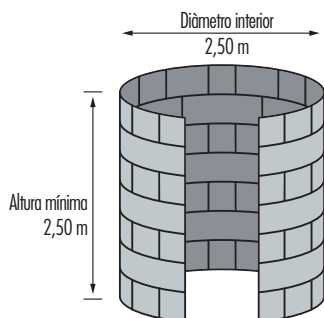
Sabies que... els llindars o marges de la teua parcel·la poden albergar o donar refugi a diverses espècies animals. Pensa-t'ho bé, si necessites eliminar aquestes zones de vegetació.

El cremador agrícola

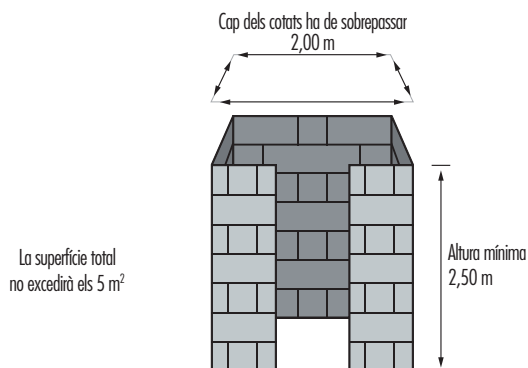
CRITERIS CONSTRUCTIUS

CREMADOR AMB FORMA CIRCULAR

CREMADOR AMB FORMA QUADRADA

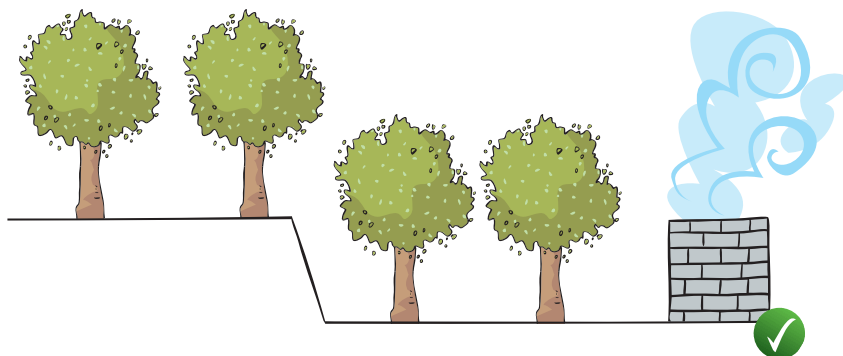
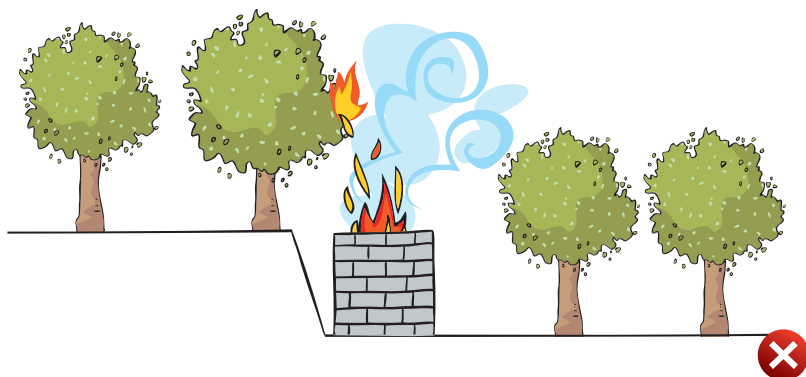

CRITERIS D'UBICACIÓ

Es construirà sempre en la part de la parcel·la que siga **terreny agrícola i que es trobe el més allunyada del terreny forestal**. En el cas que la parcel·la es trobe envoltada de forest, el cremador es col·locarà en el centre de la parcel·la.

Si les parcel·les agrícoles que limiten amb el terreny forestal són de dimensions reduïdes, és convenient compartir un cremador entre diversos propietaris.

Per a evitar socarrar altres arbres fruiters, en les parcel·les abancalades ha de tenir-se en compte que no hi haja cap branca, ni arbre del bancal superior que quede per sobre del cremador.

- Si necessites cremar ruscs, treu-los del terreny forestal.
- Mantingues llaurat o rastellat el lloc on tingues els ruscs i almenys 2 metres lliures de vegetació al seu voltant.
- Mantingues les pistes i faixes tallafocs lliures d'obstacles.

Eines que produeixen calor

Les eines mecàniques funcionen a causa d'un motor intern que, a l'hora de produir el moviment desitjat, genera calor. A més, consumeixen combustibles inflamables o funcionen amb equips elèctrics que poden produir espurnes, descàrregues, etc. Si aquestes eines s'usen en l'entorn natural sense cap tipus de precaució, incrementen el risc que s'iniciï un incendi forestal. En aquest apartat s'inclouen també els vehicles a motor que s'utilitzen en els desplaçaments pel terreny forestal o per les seues proximitats.

Quan maneges eines mecàniques, has de complir:

- Consulta el nivell de preemergència. En nivell de preemergència 3 no es pot treballar amb eines mecàniques.
- Espai amb la maquinària calenta. Quan acabes, has de deixar-la sobre una zona sense vegetació, el més indicat és deixar-la en un camí o sobre una roca.
- Sigues previngut quan faces gasolina, evita vessaments i punts de calor.
- La zona de proveïment i la zona d'arrencada del motor han d'estar allunyades de la vegetació i allunyades entre si, perquè el combustible posseeix substàncies volàtils i inflamables que tarden a evaporar-se.
- Has de col·locar una xarxa mataespurnes en els tubs de fuga de les màquines autopropulsades.
- Mai no abandones materials o substàncies inflamables al sol.

- Vigila el funcionament, neteja i manteniment de les eines i cuida que no hi haja fuites de combustible, curtcircuits, ni s'originen espurnes per fricció dels seus mecanismes.
- És aconsellable disposar de punts d'aigua propers i extintors, per si en calgués l'ús en cas de fuga de foc.

Vehicles

Nombrosos incendis als vorals de camins i sendes estan associats al trànsit de vehicles a motor. En ocasions, els incendis vénen provocats pel despreniment d'alguna espurna del tub de fuita, per l'estacionament en zones amb vegetació seca o, en la major part dels casos, per tirar burilles enceses per la finestra.

Quant a la circulació per pistes forestals amb vehicle a motor, has de saber que està limitada a les servituds de pas, a la gestió agroforestal i a les labors de vigilància i extinció d'incendis forestals.

A més, quan circules amb vehicle, és obligatori:

- Circular pels camins i pistes; està prohibit circular camp a través.
- Respectar la velocitat de circulació, que en pistes forestals és de 30 Km/hora.
- Únicament els serveis d'urgència estan exempts de les limitacions anteriors.
- Si circules per pistes forestals de manera habitual, el teu vehicle requerirà dispositius de seguretat (mataespurnes en el tub de fuita, protecció de radiadors i altres parts calentes del motor).
- Quan aparques, procura que el tub de fuita es trobe apartat de la vegetació herbàcia.
- És aconsellable estacionar en els camins, **sempre que no s'obstaculitze el trànsit d'altres vehicles**, principalment dels d'emergència.
- Estaciona el teu vehicle sempre en sentit d'eixida, per a evitar haver de maniobrar en cas d'emergència.

Si ets fumador, hauries de saber que:

- Quan es manipula maquinària, motors, eines, material inflamable o explosiu, està prohibit fumar.
- Tirar burilles des d'un vehicle és una infracció estipulada en la llei vigent sobre el trànsit i seguretat vial, a més et lleva 4 punts del carnet. Utilitza el cendrer del cotxe, no tires les burilles.
- Si vas caminant, existeixen cendrers portàtils que te'ls pots endur on vulgues.

Si vols ajudar

- Adapta la teua bassa de reg perquè s'use de forma complementària en l'extinció d'incendis forestals.

- Construeix i mantingues àrees tallafocs dins de la teua propietat forestal.
 - Col·labora en el manteniment de les àrees tallafocs de les muntanyes públiques mitjançant pastoratge controlat.
- Si hi estàs interessat, informa't en la web de la Conselleria competent en prevenció d'incendis forestals. A més, per la teua seguretat, és convenient que:
- Mantingues els camins rurals i les pistes en bon estat.
 - Procures que el teu camp de cultiu es trobe llaurat, per a minimitzar el risc que un incendi forestal es propague per la forest i arribe a afectar la teua parcel·la.

Legislació

LLEI 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat Valenciana, Forestal de la Comunitat Valenciana.

LLEI 43/2003, de 21 de novembre, de Forests.

LLEI 17/2005, de 19 de juliol, per la qual es regula el permís i la llicència de conducció per punts i es modifica el text articulat de la Llei sobre Trànsit, circulació de vehicles a motor i seguretat vial.

LLEI 13/2010, de 23 de novembre, de Protecció Civil i Gestió d'Emergències.

DECRET 12/1987, de 2 de febrer, del Consell de la Generalitat Valenciana, pel qual es regula i ordena l'activitat apícola a la Comunitat Valenciana.

DECRET 98/1995, de 16 de maig, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 3/1993, de 9 de desembre, Forestal de la Comunitat Valenciana.

DECRET 7/2004, de 23 de gener, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el plec general de normes de seguretat en prevenció d'incendis forestals a observar en l'execució d'obres i treballs que es realitzen en terreny forestal o en els seus voltants.

DECRET 8/2008, de 25 de gener, del Consell, pel qual es regula la circulació de vehicles pels terrenys forestals de la Comunitat Valenciana.

ORDRE de 2 de març de 2005, de la Conselleria de Territori i Habitatge, per la qual es regulen mesures extraordinàries per a la prevenció d'incendis forestals durant el període de Setmana Santa i Pasqua.

Si vols saber-hi més

Existeixen una sèrie de normes tècniques que et poden servir d'ajuda si treballes en l'entorn agroforestal. Abasten diversos temes, des dels relacionats amb les infraestructures de prevenció (dipòsits d'extinció, àrees tallafocs i vials), fins a com realitzar una crema agrícola de forma segura, passant per com redactar un pla local de prevenció o un pla local de cremes. Esta informació i altres normatives mediambientals les pots trobar al web:

www.gva.es

O a través de la Conselleria de Governació
i de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient.

manual de bones pràctiques en prevenció d'incendis forestals

Viure a la muntanya

Viure a la muntanya

La casa de camp tradicional està associada a les activitats agroforestals. La zona de cultius envoltava els habitatges, s'usava llenya de la forest més propera i probablement el bestiar hi pasturava. Aquestes condicions al voltant de les construccions impedièen que, en cas d'incendi, el foc arribara fins a les cases ja que els cultius i la menor carrega combustible de la muntanya hi proporcionaven una franja de seguretat.

En l'actualitat, els habitatges que es troben en l'entorn forestal són normalment segones residències, i han passat a ser un lloc de vacances associat a l'esbarjo i al descans, amb un augment de la població resident en els mesos d'estiu, l'època més perillosa quant als incendis forestals. La discontinuïtat entre els habitatges i la vegetació forestal ha desaparegut, i fins i tot a causa dels jardins, la densitat de vegetació és encara major.

La zona en la qual es barregen els habitatges i altres infraestructures urbanes amb el terreny forestal es denomina **interfície urbana-forestal**. Un incendi forestal en aquesta interfície posa en perill la vida de les persones que hi resideixen i també els seus béns, per la qual cosa és necessari fomentar l'execució de les infraestructures de prevenció en aquestes zones urbanitzades, i també és molt important conscienciar els residents sobre la responsabilitat que implica viure en l'entorn forestal.

Si has decidit viure o estiuajar a la muntanya (o a menys de 500 metres d'aquesta), has de saber:

- Les zones urbanitzades han de disposar de plans d'autoprotecció; a més, per a complir amb la legislació vigent i per la teua seguretat, els vials d'accés, les cunetes i les faixes de protecció de marges han de mantenir-se lliures de vegetació, així com totes les parcel·les perimetrals.
- Has de ser conscient que vius en una interfície i, si no es prenen les mesures de prevenció adequades, aquesta zona serà molt vulnerable als incendis forestals.

Tipus de combustibles que es troben en la interfície urbana-forestal:

- Vegetació forestal: arbres, matoll i pastures.
- Arbres ornamentals i plantes de jardineria, tanques, gespes, arbres fruiters.
- Elements combustibles associats als jardins: pèrgoles, tanques...
- Acumulació de restes de variada procedència: vegetals, mobiliari, materials de construcció.
- Altres combustibles i elements inflamables.
- Parcel·les no edificades amb vegetació.

Tu pots prevenir

- Sigues acurat, no embrutes el lloc on vius o passes les teues vacances.
- Quan faces neteja diposita els estris que no vulgues en el punt net o ecoparc més pròxim.
- Diposita les burilles apagades en cendrers o papereres.
- Vés amb compte amb la maquinària i amb les eines que puguin produir espurnes o descàrregues elèctriques. Si et trobes a menys de 500 metres del terreny forestal, hauràs de demanar una autorització per a usar grups electrògens, motors, equips elèctrics o d'explosió.
- Mai no abandones materials o substàncies inflamables al sol.

- Si tens quadres elèctrics, dipòsits de gas o qualsevol altre material inflamable en l'exterior del teu habitatge, procura que el sòl estiga formigonat o lliure de vegetació (1 metre d'amplària al voltant).
- Per a fer foc utilitza els cremadors, paellers o barbacoes, construïts conforme l'indicat en el present manual.
- Instal·la xarxes mataespurnes de material no inflamable, d'1 centímetre de llum com a màxim, en xemeneies i paellers.
- Recorda que no està permès cremar les restes del jardí; planteja't les següents alternatives:

Les restes provinents de podes poden ser utilitzades com a llenya per a xemeneies, estufes o paellers condicionats

Les restes de menor grandària poden ser emprades en el mateix jardí com a abonament o humus, ja siga triturades o previ procés de digestió i compostatge.

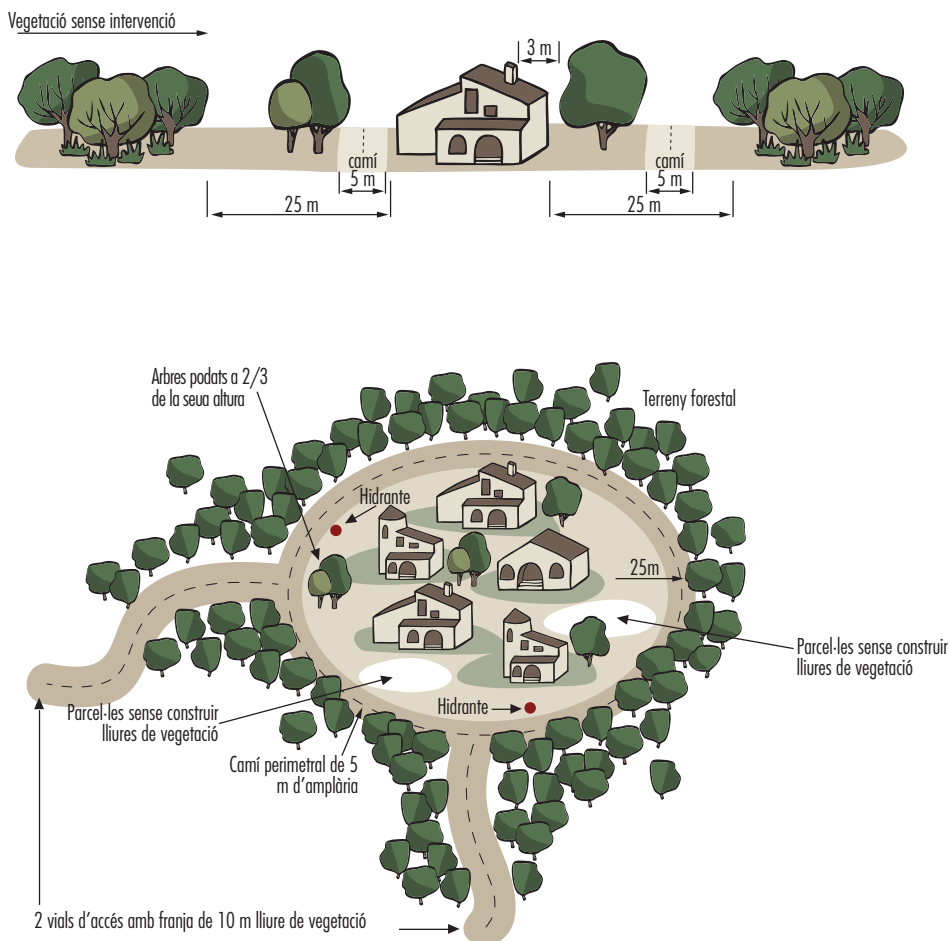
A més, molts municipis tenen serveis de recollida d'aquests residus. Informa-te'n.

Evita la propagació del foc

- **El Reglament d'Ordenació i Gestió Territorial i Urbanística i el Codi Tècnic de l'Edificació**, marquen els requisits obligatoris que s'han de complir quan es construeix en el terreny forestal o en les seues proximitats (500 metres). La realització d'aquests treballs i el seu manteniment és responsabilitat del propietari o de la comunitat de propietaris (més informació en l'apartat *Legislació* al final d'aquest capítol).
- Ha d'haver-hi una franja de **25 metres d'amplària** separant la zona edificada de la forestal, permanentment lliure de vegetació baixa i arbustiva i, si escau, amb l'estrat arbori fortament aclarit i **podat fins a 2/3 de l'altura** total de cada peu, així com un **camí perimetral de 5 metres d'amplària**.
- La zona urbanitzada ha de disposar preferentment de **dos camins d'accés** de més de 5 metres d'amplària, que possibiliten l'encreuament de dos vehicles. Si únicament existeix un vial d'accés, aquest ha d'acabar en un fons de sac circular de 12'5 metres de radi, perquè s'hi puguin realitzar les maniobres de gir.
- Els camins d'accés i les seues cunetes hauran de mantenir-se lliures de vegetació, i a més disposaran d'una franja de protecció de 10 metres d'amplària, a cada costat del camí, permanentment lliure de vegetació baixa i arbustiva. Els arbres d'aquesta franja hauran d'estar podats fins a 2/3 de la seua altura total.

- Les parcel·les no edificades dins de la urbanització, és convenient que estiguen lliures de vegetació seca i amb els arbres podats, per a evitar la propagació del foc.
- S'instal·laran hidrants perimetrals homologats i es garantirà el subministrament d'aigua per a la seua utilització. Aquests hidrants estaran degudament senyalitzats.
- Avisa immediatament al **112 en cas d'incendi**.

DISTÀNCIES DE PROTECCIÓ PER A EDIFICIS QUE ES TROBEN EN EL TERRENY FORESTAL

Prepara la teua casa

- Informa't sobre els materials de construcció utilitzats en teulades i façanes. Han de ser de material no combustible.
- El doble cristall en finestres i portes aïlla millor l'habitatge de la calor generada per un incendi, disminuint la possibilitat de trencament dels cristalls i, per tant, l'entrada del foc.
- És convenient minimitzar la superfície exposada a l'escalfament i les flames, per açò és millor que la grandària i el nombre de cornises i volades siga reduït.
- Els respiradors, perquè no canalitzen el foc, han d'estar protegits amb una tela metàl·lica i possibilitar-ne el tancament hermètic.
- Mantingues les teulades de totes les construccions netes de fulles i acícules i recorda't de netejar la sutja de les xemeneies i la pinassa de les canonades de recollida d'aigües pluvials.
- És millor que els arbres i arbustos estiguen separats de l'edificació.
- Procura que no hi haja arbres inclinats sobre la teua teulada. La distància mínima de seguretat entre els arbres i la xemeneia és de 3 metres.

Per la teua seguretat... si tens garatge o porta d'entrada elèctrica has de disposar d'un sistema manual d'obertura que en permeta el funcionament, fins i tot en cas de tall del fluid elèctric.

Si vols ajudar

Mantingues els vials de la urbanització lliures d'obstacles.

Senyalitza les piscines i les basses particulars perquè siguin accessibles als mitjans d'extinció terrestres i aeris.

Els carrers que formen part de la urbanització han de tenir un nom o número que no es repetisca dins de la mateixa urbanització.

Els habitatges han d'estar numerats per a facilitar les labors d'identificació en cas d'emergència.

És convenient que, en llocs ben visibles, es col·loquen plànols de la urbanització amb el nom i el número de carrers i habitatges.

Com és el teu paeller?

Si tens un paeller o barbacoa en el teu jardí particular o en les zones comunes de la urbanització, perquè resulte segur ha de posseir les mateixes característiques que compleixen els paellers en les àrees recreatives i en altres zones d'ús públic, a saber:

- Les cuines i cremadors han de comptar amb **sostre i tres parets** de sòl a sostre. Les parets laterals han de mesurar el que ocupe la **zona de focs més 1 metre d'amplària**.
- A més, la zona del paeller o cuina tindrà sòl (de formigó, rajola, taulell...) d'1 metre, com a mínim, enfront de la zona on es realitza el foc.
- Es col·locarà una **xarxa mataespurnes** (obertura d'1 centímetre de costat, com a màxim) de material no inflamable en totes les eixides de fums.
- Si l'eixida de fums és una xemeneia, haurà de tenir un **casquet mataespurnes**, a més de la xarxa mataespurnes.
- Els arb circumdants al paeller es podaran i se n'eliminaran totes les branques que queden a menys de 3 metres d'una eixida de fums.

Legislació

LLEI 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat Valenciana, Forestal de la Comunitat Valenciana.

LLEI 10/2000, de 12 de desembre, de la Generalitat Valenciana, de Residus de la Comunitat Valenciana.

LLEI 43/2003, de 21 de novembre, de Forests.

LLEI 10/2006, de 28 d'abril, per la qual es modifica la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Forests.

LLEI 13/2010, de 23 de novembre, de la Generalitat, de Protecció Civil i Gestió d'Emergències.

REIAL DECRET 1.481/2001, de 27 de desembre, pel qual es regula l'eliminació de residus mitjançant depòsit en abocador.

REIAL DECRET 2.267/2004, de 3 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de seguretat contra incendis en els establiments industrials.

REIAL DECRET 314/2006, de 17 de març, pel qual s'aprova el **Codi Tècnic de l'Edificació**.

DECRET 98/1995, de 16 de maig, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 3/1993, de 9 de desembre, Forestal de la Comunitat Valenciana.

DECRET 163/1998, de 6 d'octubre, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Pla especial enfront Del risc d'incendis forestals de la Comunitat Valenciana (plans d'autoprotecció).

DECRET 7/2004, de 23 de gener, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el plec general de normes de seguretat en prevenció d'incendis forestals a observar en l'execució d'obres i treballs que es realitzen en terreny forestal o en els seus voltants.

DECRET 36/2007, de 13 d'abril, del Consell, pel qual es modifica el Decret 67/2006, de 19 de maig, del Consell, pel qual es va aprovar el **Reglament d'Ordenació i Gestió Territorial i Urbanística**.

DECRET 8/2008, de 25 de gener, del Consell, pel qual es regula la circulació de vehicles pels terrenys forestals de la Comunitat Valenciana.

ORDRE de 2 de març de 2005, de la Conselleria de Territori i Habitatge, per la qual es regulen mesures extraordinàries per a la prevenció d'incendis forestals durant el període de Setmana Santa i Pasqua.

Si vols saber-hi més

La Norma Tècnica d'Infraestructures en àrees urbanitzades et pot servir d'ajuda per a condicionar la urbanització en la qual vius. La pots trobar al web:

www.gva.es

O a través de la Conselleria de Governació
i de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient.

Tal vegada t'interesse

Una alternativa al jardí convencional són els xerojardins. **La xerojardineria** pretén fer un ús racional de l'aigua de reg, evitant-ne el balafament. És una tècnica de jardineria ecològica i sostenible pensada principalment per a les zones mediterrànies.

Amb aquesta tècnica pots dissenyar un jardí que entrebanque la propagació del foc. A més, si utilitzes espècies vegetals autòctones pots reduir el consum d'aigua.

manual de bones pràctiques en prevenció d'incendis forestals

Gaudir en la muntanya

Gaudir en la muntanya

La muntanya constitueix una magnífica destinació per a passar les vacances o simplement uns dies de descans. L'auge del turisme actiu i dels esports de muntanya ha contribuït a augmentar l'afluència de públic. Aquests nous usuaris se sumen als tradicionals excursionistes i als qui cerquen, en les àrees recreatives, un lloc econòmic on gaudir d'un agradable dia de camp amb els amics o la família.

No totes les activitats que es desenvolupen en la muntanya o en les seues proximitats empren el foc per a la seua realització, però de tota manera cal anar amb compte per a no generar-hi un incendi forestal per accident o negligència.

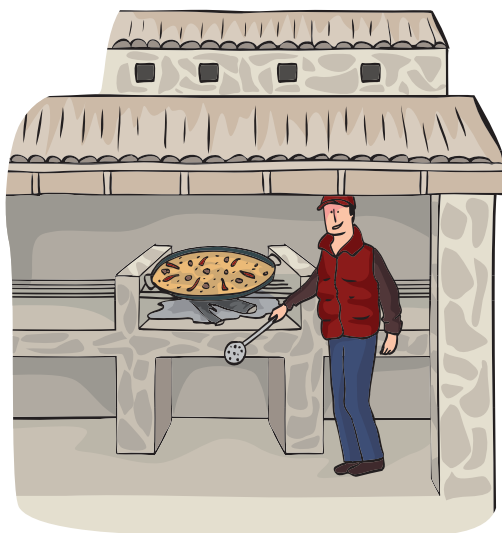
Zones d'ús públic

Es refereix a les àrees recreatives, els refugis i les zones d'acampada que es troben a la muntanya o prop d'aquesta i són de lliure accés. Poden tenir infraestructures habilitades per a l'ús del foc ja siga per a cuinar (paellers) o escalfar-se (xemeneies). La seua incorrecta utilització o el comportament descarat d'alguns usuaris, pot ser causa directa d'un incendi forestal.

Un dia a la muntanya.

Un dia d'oci a la muntanya, per a passejar o practicar algun esport sol anar acompanyat, en la majoria dels casos, d'un menjar en un àrea recreativa, que per costum es fa amb foc o amb brases. Si ets usuari d'aquest tipus d'instal·lacions, has de saber que:

- Únicament es pot fer foc en les zones habilitades (paellers). Els dies de preemergència de nivell 3, està prohibit fer qualsevol tipus de foc. Pots consultar el nivell de preemergència i la seua previsió per a l'endemà en:

A la pàgina web: www.112cv.com

En twitter: [gva_112cv](https://twitter.com/gva_112cv)

Al teu ajuntament.

- Per a fer foc en els paellers pots usar com a llenya el material vegetal mort i sec dels voltants.
- Respecta les branques d'arbres vius, utilitza les que hagen caigut al sòl de forma natural o les restes generades per tractaments silvícoles.
- Sempre que siga possible, emporta't de tornada la brossa que hages generat i diposita-la als contenidors del casc urbà. **Que no s'hi note que has passat.**
- Vés amb compte especialment amb vidres i llandes, **no els tires**, poden produir un incendi, diposita'ls en els contenidors adequats.
- Si ets fumador, **apaga bé les burilles** i no les tires mai al sòl, utilitza papereres o cendrers.
- **Vigila els xiquets**, que per imitar els adults poden agafar fulles, papers, etc.
- Recorda que està **prohibit llençar petards** dins de les zones forestals i a menys de 500 metres d'aquestes.

Un consell... L'alternativa econòmica a cuinar amb foc és portar el menjar ja cuinat, encara que mai no està de més gaudir de la gastronomia local, fomentant el desenvolupament econòmic rural.

D'acampada

Una forma diferent de gaudir de la muntanya és anar d'acampada. Sempre s'ha d'acampar en les zones habilitades (terrenys forestals públics, degudament delimitats i condicionats, destinats per a la seua ocupació temporal amb tendes de campanya), que compten amb les autoritzacions oficials pertinents. Si vas d'acampada, tingues present que:

- A la Comunitat Valenciana, està prohibida l'acampada lliure. Únicament es pot acampar als llocs habilitats i autoritzats.

Per a prevenir:

- Tingues precaució amb els elements que prodüsqen llum o calor per mitjà de combustibles inflamables. Recolza'ls sobre una superfície lliure de vegetació. Apaga'ls si no hi ha ningú vigilant, encara que solament siga un moment.
- Únicament es pot fer foc als llocs habilitats i autoritzats per a tal fi. Un cercle de llanternes és el millor foc de campament.
- Si observes un incendi forestal o una columna de fum dins de la forest, és important avisar el més ràpidament possible els serveis d'emergència, **crida al telèfon 112**.

Esports de muntanya

Els esports d'aventura com el muntanyisme, el senderisme, mountain bike (BTT), els esports aquàtics (ràfting, piragüisme...) i els esports aeris (ala delta, parapent...) entre d'altres, es realitzen en terrenys forestals. Perquè siga compatible el respecte a la natura i la pràctica d'aquests esports, s'hi han de seguir unes normes bàsiques de comportament:

- Per a no desorientar-se i perdre's, **seguiu les senderes** i recorreguts **senyalitzats** i preparats per a la pràctica de l'activitat escollida.

	SENyalITZACIÓ DE SENDES			
	Continuïtat de senda	Variant de senda	Canvi de direcció	Direcció equivocada
 Senda de Gran Recorregut (GR)				
 Senda de Xicotet Recorregut (PR)				
 Senda Local (DL)				

- Arreplegueu les restes i deixalles que genereu i, si és possible, **arreplegueu els residus** que trobeu.
- I quant al risc d'incendi forestal:
- Aproveiteu les instal·lacions preparades i habilitades per a encendre foc, recordeu que fora d'aquests llocs està prohibit fer-ho.
- Apagueu bé llumins i burilles, no ho deixeu al terra.
- Si accediu a la zona amb vehicle, estacioneu-lo als llocs indicats. Si no existeix una zona delimitada com a pàrquing, procureu no estacionar sobre vegetació seca o morta.
- Aparqueu sempre en la direcció d'eixida per si fóra necessària l'evacuació.
- Els camins i pistes faciliten l'accés als mitjans d'extinció i possibiliten l'evacuació, **procureu estacionar sense interrompre o dificultar el pas a altres vehicles.**

Un consell... Les activitats de muntanya han de fer-se d'una forma tranquil·la i relaxada per a gaudir al màxim de la natura. Oblideu les presses, gaudiu del paisatge, de les muntanyes i de la companyia.

Cacera

La cacera és una activitat que es troba molt arrelada a la Comunitat Valenciana, sent freqüent la presència de caçadors en la muntanya. Si ets caçador segueix aquestes recomanacions:

- Arreplega les caixes de cartutxos i qualsevol altra resta com brossa, burilles, etc.; guarda-ho fins que pugues dipositar-ho en contenidors o papereres.
- Si localitzes un incendi, **crida al 112**.

Has de saber que està prohibit:

- La caça en terrenys forestals incendiats, i els seus enclavaments menors de 250 hectàrees, fins a la finalització de la temporada de caça que s'inicie en l'any natural posterior al succés.
- La caça en dies de fortuna. Són dies de fortuna aquells en els quals, com a conseqüència de malalties, incendis, inundacions, boires que reduïsquen la visibilitat a menys de 100 metres, nevades, o altres circumstàncies excepcionals, els animals poden arribar a veure disminuïdes les seues possibilitats de defensa o ocultació.
- L'abandó de les beines de la munició emprada, així com qualsevol altre residu no orgànic usat en les pràctiques cinegètiques.

Legislació

LLEI 3/1993, de 9 de desembre, de la Generalitat Valenciana, Forestal de la Comunitat Valenciana.

LLEI 43/2003, de 21 de novembre, de Forests.

LLEI 13/2004, de 27 de desembre, de Caça de la Comunitat Valenciana.

LLEI 10/2006, de 28 d'abril, per la qual es modifica la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Forests.

LLEI 2/2011, de 22 de març, de la Generalitat, de l'Esport i l'Activitat Física de la Comunitat Valenciana.

DECRET 233/1994, de 8 de novembre, del Govern valencià, pel qual es regulen les acampades i l'ús d'instal·lacions recreatives.

DECRET 98/1995, de 16 de maig, del Govern valencià, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 3/1993, de 9 de desembre, Forestal de la Comunitat Valenciana.

DECRET 8/2008, de 25 de gener, del Consell, pel qual es regula la circulació de vehicles pels terrenys forestals de la Comunitat Valenciana.

ORDRE de 20 de març de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es desenvolupa el Decret 233/1994, de 8 de novembre, del Govern valencià, pel qual es regulen les acampades i l'ús d'instal·lacions recreatives a les muntanyes de la Comunitat Valenciana.

ORDRE de 2 de març de 2005, de la Conselleria de Territori i Habitatge, per la qual es regulen mesures extraordinàries per a la prevenció d'incendis forestals durant el període de Setmana Santa i Pasqua.

És la teua responsabilitat...

...actuar amb precaució, informar-te del nivell de preemergència.

Seguir les recomanacions bàsiques que apareixen en aquest Manual pot evitar en gran mesura que es produïsquen incendis forestals causats per negligències.

Ajuda'ns a aconseguir-ho

Pots consultar el nivell de preemergència i la seua previsió per a l'endemà en:

A la pàgina web: www.112cv.com

En twitter: [gva_112cv](https://twitter.com/gva_112cv)

Al teu ajuntament.

Si veus un incendi, crida al 112

SOM **prevenció**

